۱۳

محمد قسیم جان

الخط باقی والعمر فانی

محمد نعیم جان

۰۱	۰۱	۰۲	۰۳	۰۴	۰۵	۰۶	۰۸	۰۷	۰۹
۹	۹	۷۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۱۷
۷	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۸	۸	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۶	۶	[illegible]	۷۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۵	۵	۰۱	۵۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	۷	[illegible]	[illegible]	[illegible] ۱۳	[illegible]	[illegible] ۱۳	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	۶	[illegible]	[illegible]	۵۱	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	۶	۷	۰۱ ۱۵	[illegible]	[illegible]	[illegible]	۷۱
۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۸	۷	۹
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۸	۷	۹

سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی
اداره مخطوطات

نام کتاب: سؤال و جواب
مولف متن ... محشی ...
شارح ... مترجم ...
تاریخ تحریر: قرن ۱۴ ق نوع خط: نسخ تعداد سطر: مختلف
نام کاتب ...
موضوع: صرف و نحو زبان: فارسی عدد اوراق: ۳۳
طول ۲۱،۵ عرض ۱۵ شماره عمومی ۴۳۲۲۴ ۱۴۵
وقفی / خریداری: آستان قدس رضوی تاریخ وقف: شهریور ۱۳۸۹ (سلطانی)
ملاحظات

شریعتی

بزرگ...

بزرگترین افتخا...

بزرگترین شجاعت...

بزرگترین هدیه...

بزرگترین گناه...

بزرگترین استاد...

بزرگترین اسرار — مرگ

بزرگترین بلا — نومیدی

بزرگترین سرمایه — اعتماد

بسم الله الرحمن الرحيم

سوال :- الف لام در الکلمة اگر جنسی باشد صحیح نیست زیراکه جنس دلالت بر افراد کثیره میکند و تا دلالت بر یک فرد میکند در مابین جنس افراد و یک فرد منافات ست . جواب :- وحدت بر دو قسم ست اول :- وحدت نوعیست ، دوم وحدت فردی ست . مراد درین جا وحدت نوعی ست زیراکه وحدت نوعی منافی نیست همرای جنس زیراکه بالف لام اشاره میشود بما هیت کلمه و تا ماهیت را نحویین نوعی میگویند و جنس هم میگویند گویا جنس و نوع هر دو یک هستند . منافات نیامد یعنی ماهیت کلی را جنس میگویند بالف لام جنسی الف اشاره میشود . بان ماهیت ست گویا هر دو یک چیز ست .

سوال :- الف لام اگر استغراقی شود در الکلمة الف صحیح نیست زیراکه بالف لام اشاره میشود بان ماهیت که در ضمن افراد میباشد و تا برای وحدة ست در مابین یک فرد و افراد منافات ست . (جواب) :- الف لام بمعنی کل افرادی ست نه مجموعی و تا برای وحدة ست در مابین تای وحدة والف لام استغراقی اتحاد ست زیراکه الف لام استغراقی بمعنی کل افرادی ست او تا الف برای فرد ست منافات نیامد تقدیر ترا این چنین میشود الکلمة یعنی فرد از افراد کلمه لفظ وضع ست الخ .

سوال :- الف لام اگر عهد خارجی شود الف صحیح نیست زیراکه معهود در خارج نیست . (جواب) :- معهود در خارج ست زیراکه مراد از کلمه کلمه نحوی ست .

سوال :- الف لام اگر در الکلمة عهدی ذهنی شود الف صحیح نیست زیراکه جهالت مبتدا می آید . (جواب) :- مراد از کلمه کلمه معهود ست یعنی کلمه نحوی نه مطلق کلمه

(حاشیه) ما یبحث فی علم عن عوارض الذاتیة فهو موضوع ذالک العلم الخ

بسم الله الرحمن الرحیم

بلغ ١

شمارا بر ترقی

یعنی سراب کند شمارا ازجوش خون دل من مُطِرّها یعنی بارش کننده که خداوند ست والثالث شه
یعنی که هر دو تثنیه باشد شعر مَهمَهَینِ فد فدَین مَرتَین ؛ ظهراها مثل ظهورالترسین ؛ درین شعر ظهرا ؛
تثنیه آمده هما ایضا تثنیه ست معنای شعر مَهمَهَینِ یعنی دو بیابان ست فد فدین یعنی خالی ست ؛
ازگیا مرتین یعنی پوشتهای این بیابان ها ظهراها یعنی پوشتهای مثل ظهورالترسین یعنی خالی ست ؛
ازگیا پوشتهای این بیابان مثل پوشت پال نقط ـــــ ـــــ ــمــ ـــت بالخیر ؛

حررها احقر العباد درویش عبدالرحیم لان یجعلها الله له وسیلة الی رضا رب
المنان ولنفع بها الله کل من یجهد و یطلب العرفان وعلی الله التوکل والتکلا
ن فی البدایة والنهایة حسبی الله ونعم الوکیل نعم المولی ونعم النصیر ط ؛
والسلام علی من اتبع الهدی والتزم متابعت المصطفی ؛ بتاریخ تحریر ۱۵ ؛ ۱۰ ؛ ۱۳۵۱

قلم رنجه شکسته خط نوشتم ؛ زاخوان گر یا عفو خواهیم ؛ خط نوشتم گریه کردم بار بار ؛ من نمانم خط بماند یادگار
اگر خدمت نمی آید ز دستم ؛ دعایت میکنم هر جا که هستم ؛ اگر من ناجوان مردم بکردار ؛ تو بر من چون جوان مردان نظر کن ؛
خداوندا مرادر روز محشر ؛ نرنجانی بروی هجر دلبر ؛ بضاعت نیاوردم الا امید ؛ خدایا زعفوم مکن نا امید ؛
دنیا طلبیدم بمقصد نرسیدم ؛ ایا چه شود ناطلب آخرت ما ؛ هرگه که گناه خویش تعداد کنم ؛ صد آه زنم هزار فریاد کنم ؛
خواهم که دل غمزده را شاد کنم ؛ از رحمت بی نهایتت یاد کنم ؛ منسوخ شد مروت معدوم شد وفا ؛ وزهر دو نام ماند چو عنقا
زجوش گریه اشکم گشته گلگون ؛ شده مژگان من فواره خون ؛ دریغا که بگذشت عمر عزیز ؛ بخواهد گذشت این دم چند نیز ؛
رفت جوان بتغافل بسر ؛ جای دریغ است دریغی بخور ؛ حیف باشد لعل زر دادن زچنگ ؛ پس گرفتن در برابر خاک سنگ ؛

؛ یکزمان صحبت با ولیا ؛ ؛ بهتر از صد سال طاعت بیریا ؛

اولیا را هست قدرت از اله ؛ تیر جسته باز آرندش زراه ؛

گر تو خواهی خرمی دل زندگی ؛ بندگی کن بندگی کن بندگی

چون قبول حق بود آن مرد راست ؛ دست او در کارها دست خداست

یه من بر مراد من نرسید ؛ فرحت از من برخ نقاب کشید ؛

زرفتن تو از عمری نصیب شدم ؛ سفر تو کردی و من در وطن غریب شدم

بی روی دلارام دل آرام ندارد ؛ مسکین آنکس است که دل آرام ندارد ؛

بی خبر سویم چه آئی ای کرم پا مال تو ؛ باش تا جانم بیرون آید باستقبال تو ؛

﴿ اَلْخَطُّ بَاقِیْ ﴾
﴿ وَالْعُمْرُ فَانِیْ ﴾

نه خودی بگذر که تا یابی خدا ؛ فانی حق شو که تا یابی بقا ؛ بی شمار و بی عدد باید شود ؛ عمر ده روزه که در طاعت بود

یعنی دوین شعر تاکید لفظی ست و اعراب ...

زما د ستر گو تور خه شوی ؛ چه په رنړا و رخ دی شو که پریشانی خه
پلیته وشوه ترول تمام مشول ؛ او مخ را واړوه چه ستا په رڼا خمه
تورتم د هجر چه دی زور شی ؛ د خیال امثال دی همیشه په مخ کښی وهمه
د بیلتانه په تاریکو کښی ؛ دی لتوکل چراغ بلاس د رلیښی خمه
په جنازه کښی می کل کیږده ؛ چه د لاس لښه دی په کور کښی وساتمه
په پاته ژوند کښی بد خه خوندوی ؛ چه په خپل لاس پرجانان خاوری آرومه
تهوس د بازی په نرخ خر خیږی ؛ زه هغه بازار هسو ناکله کړمه
په دنیا ترول د سره نشته په ترول د لیستوری سلیان خانا نومینه
د پیښلی غم او شادی یو دی ؛ په کل په خنداوی اسمان او شکی تویوینه
په تورکو تورکوی کیرله ؛ دی جانان که پریشتا له ملک خیسته
دید دی یاد د مخ ضرور ؛ نن دید نه کیږی بیا به لوی دید نو سنه
دنړی په منځ کښی می باغ جوړ ؛ د صبر بوتی د نکار نک پکښی کړمه
زما زړه کی دی غم بیتی ؛ تخمی نشته اندیښنی پکښی کړمه
د بیلتانه دی غم لشکر ته ؛ وارعی خطا کلا د صبر جوړه و مه
ما ته تری خیله برخه راکړه ؛ تا به د صبر خزانی سوندلی و بینه
د دنیا کی بازار وران شی ؛ په تا کښی بله سودا نشته بی له غمه
د دنیا کی بازار ته لاړم ؛ ما دی سودا هوس کا وه ماز د تکړ شونه
د دنیا کی بازاره وران شی ؛ خه نابله خلق راغی بله تری خیسته
د زړه کی باغ خوچ تول وچ شو ؛ تخی او به دی بیلتانه یی تکومه
اصل مزه خای لحد دی ؛ دی عمل د پاره پخه وخی د دنته لیونه
قلم می بیا د غریب پک شو ؛ په کاغذ کاږم د بیلتون د غم بیت و نه
اندیښنو غرونه په زړه کړل ؛ دی بیلتانه په د او شکو پک داغلوسا یو نه
خای دی داغلو پکښی نشته ؛ بیلتونه ولی داغوی داغلی زړه و نه
غلدی او ښکی یاقوت شوی ؛ یا رمسافر شو دا تحفه پښی لیږمه
د بیلتانه و بازیه بیش کښی ؛ نوی نری ز کړوی کسوم غوښی می خورینه
دا باران نده چه اوریږی ؛ دا یه ما خوار باندی او سمان ژړلی دینه

بسم الله الرحمن الرحیم

ناس طبیب به پیدا نشی ؛ چه کوری لاس مرض دی زړه معلوم وینه

د افلاطون حکمت دی څه کړم ؛ چه د زړه علاج می ونکړی مینه

د جوړېدو امید می نه سینه ؛ د بیدتانه شاما په نه خوږلی پمسه

د خوار مجنون کاندرا وشوه ؛ په غرو کښی کوزم خپل پی دی ندپېږنمه

د سمندرچاری را وشوی ؛ څکه می ځان د سره انګار په منځ کښی شونه

نبض می مه ګوره طبیبه ؛ د هر قاتل می د هجران خوږلی د بینه

نما د اشکو علاج وکړه ؛ چه می په څیری ګریوان څی ناسور بدشمه

همه کس روز بهی میطلبند از ایام ؛ مشکل این است که هر روز بتر میبینم

د استاد مینی شربت را کړه ؛ ثبه می وچه شوه تا نوم پری یادومه

نن کی څنګر لیونی شوی ؛ چه له روانو کړه وغوارې مداوونه

د جنازی بانوی نښه ؛ نا وخته کیږی نابلد وطن ته څمه

ناری وهمه ناری ناوهی ؛ بیابه دینار اپسی غواړی نبه یمه

نه می د شمعی په شان زاړی ؛ چه مسافر اشنای بل وطن ته غینه

ستا له وطن می نه ځی ؛
نصیب روان د زړه بندی وهم څمه

ستا دی دیدن په انتظار کی ؛
په ستر ګو په ژ شوم و سو غیږن په نه کومه